



Finansdepartementet

Ert tjänsteställe, handläggare
Avdelningen för offentlig förvaltning

Ert datum
2022-03-22

Er beteckning
Fi2022/00967

Vårt tjänsteställe, handläggare
HKV LEDS JUR Erik Lindmark,
erik.x.lindmark@mil.se

Vårt föregående datum

Vår föregående beteckning

Remissyttrande över promemorian En effektivare upphandlingstillsyn (Ds 2022:5)

Försvarsmakten har fått promemorian *En effektivare upphandlingstillsyn* (Ds 2022:5) på remiss.

Försvarsmakten avstyrker stora delar av förslagen i promemorian och lämnar följande synpunkter.

Avsnitt 4.1 Tillsynsmyndigheten får besluta om upphandlingsskadeavgift

Försvarsmakten avstyrker promemorians förslag om att tillsynsmyndigheten ska få besluta om upphandlingsskadeavgift i första instans.

Frågan om en upphandlande myndighet har brutit mot upphandlingslagstiftningen är ofta tvistigt, särskilt i de fall där myndigheten har slutit avtal med en leverantör utan föregående annonsering. Prövningen om en myndighet har agerat i strid med upphandlingslagstiftningen är i dessa situationer avgörande för om upphandlingsskadeavgift ska påföras. En sådan prövning bör därför göras av en domstol i första instans och inte av tillsynsmyndigheten. Försvarsmakten anser därmed att nuvarande ordning ska fortgå och att det i promemorian inte framförs tillräckliga skäl för att frånga ett redan etablerat arbetssätt. Förslaget riskerar istället ökad administration, ökad osäkerhet och ineffektivitet för upphandlande myndigheter, vilket en eventuellt ökad effektivitet för tillsynsmyndigheten inte väger upp.

Avsnitt 4.3 Tillämpningsområdet för upphandlingsskadeavgiften utvidgas

Försvarsmakten avstyrker förslaget om att tillämpningsområdet för upphandlingsskadeavgiften ska utvidgas. Nu föreslagna utvidgningarna för när upphandlingsskadeavgift ska kunna påföras en upphandlande organisation innebär att även

(AN)



mindre avsteg från upphandlingslagstiftningen ska kunna leda till sanktioner. Försvarsmakten ifrågasätter om så verkligen är syftet med upphandlings-skadeavgiften. Försvarsmakten anser även att en sådan utvidgning inte är proportionerlig i förhållande till vad det innebär för den upphandlande organisationen i form av bl.a. administration, kostnad och handläggning av tillsynsmyndighetens ärenden.

Försvarsmakten delar inte heller promemorians uppfattning om att en effektiv tillsyn kräver avskräckande sanktioner och bestraffning. De sanktionsmöjligheter som redan idag finns i upphandlingslagstiftningen för att angripa en upphandling är tillräckliga och handlingsdirigerande. Det finns även andra metoder än bestraffning, såsom vägledning och råd, för att för att säkerställa att upphandlande organisationer följer upphandlingslagstiftningen.

Avsnitt 4.4 Taket på upphandlingsskadeavgiften höjs

Försvarsmakten avstyrker förslaget om att taket på upphandlingsskadeavgiften bör höjas. Upphandlingsskadeavgiften är effektiv och i sig avskräckande och någon ytterligare preventiv effekt kan inte säkerställas med en höjning av avgiften. Varför just en dubbling av upphandlingsskadeavgiften skulle innebära att önskvärd effekt uppnås framgår inte heller av promemorian.

Avsnitt 4.5 Tidsfristen för att besluta om upphandlingsskadeavgift förlängs

Försvarsmakten avstyrker förslaget om att förlänga tidsfristen för att ansöka om upphandlingsskadeavgift. Försvarsmakten anser att den nu gällande tidsfristen är proportionerlig och skäligen. Tillsynsmyndigheten bör med redan nu gällande tidsfrist ha goda möjligheter att dels få kännedom om, dels kunna utreda eventuella övertramp av upphandlingslagstiftningen.

Avsnitt 4.6 Föreläggande

Försvarsmakten avstyrker förslaget om att tillsynsmyndigheten ska kunna förelägga en upphandlande myndighet eller enhet att besluta om riktlinjer för direktupphandling. Statskontoret publicerade den 28 mars 2022 sin rapport *Offentlig direktupphandling. En utvärdering av 2014 års regeländringar* (2022:6). Av rapporten framgår bl.a. att de flesta upphandlande organisationer redan har tagit fram riktlinjer för hur de ska använda direktupphandlingar, varför möjligheten till sådana förelägganden inte är motiverat.

Försvarsmakten avstyrker även förslagen om att förelägganden om riktlinjer eller utredningsförelägganden ska kunna förenas med vite samt att utredningsförelägganden bör kunna omfatta en vidare personkrets. I promemorian framgår bl.a. att *"föreläggandet bör kunna förenas med vite eftersom det annars riskerar att bli verkningslöst"* och att *"det händer dock att tillsynsobjekten inte följer verkets begäran om information eller förhåller utredningen på olika sätt"*. Promemorian ger dock ingen bild av hur stort detta problem verkligen är och om det finns ett verkligt behov av vitesförelägganden mot andra myndigheter. Myndigheter har redan idag en skyldighet att följa förelägganden och en vilja att följa gällande



regler. Försvarsmakten ser därmed inte att det finns skäl för att förena dessa förelägganden med vite. Försvarsmakten har även svårt att överblicka konsekvenserna av att utredningsförelägganden bör omfatta en vidare personkrets än idag.

Försvarsmakten anser inte heller att det är motiverat att tillsynsmyndighetens beslut ska gälla omedelbart. Försvarsmakten saknar en utredning som konkret motiverar varför tillsynsmyndigheten ska ges ett så pass långtgående rättsmedel.

I övrigt har Försvarsmakten inga synpunkter på förslagen.

I beredningen av detta ärende har deltagit kommersiell rådgivare Christina Holm, PROD RPE Kommers, chefsingenjör Staffan Strömbäck, LEDS PLANEK Mtrl, och jurist Karl Hammarlund, MUST.

Detta yttrande har beslutats av chefsjurist Carin Bratt. I den slutliga handläggningen har dessutom sektionschef Katarina Hellner deltagit och, som föredragande, försvarsjurist Erik Lindmark.

Carin Bratt

Erik Lindmark

Sändlista

Finansdepartementet

fi.remissvar@regeringskansliet.se
sara.rostamian@regeringskansliet.se (kopia)

För kännedom

Försvarsdepartementet

Inom Försvarsmakten

LEDS PLANEK

MUST

PROD